

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 222/2013-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Č., a. s., B., zastúpenej JUDr. M. M., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Er/3654/2011 a jeho uznesením z 15. februára 2012, ako aj postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoE/120/2012 a jeho uznesením z 5. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Č., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2013 doručená sťažnosť Č., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Er/3654/2011 a jeho uznesením z 15. februára 2012, ako aj postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoE/120/2012 a jeho uznesením z 5. novembra 2012.

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že okresný súd uznesením č. k. 38 Er/3654/2011-23 z 15. februára 2012 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sp. zn. Ex 905/11. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky z 8. marca 2012 uznesením č. k. 16 CoE/120/2012-55 z 5. novembra 2012 potvrdil prvostupňové uznesenie.

3. Podľa názoru sťažovateľky postupom oboch všeobecných súdov konajúcich v jej veci došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z týchto dôvodov:

„- Rozhodnutie Okresného súdu... a rozhodnutie Krajského súdu... nie je dostatočne odôvodnené...

- Krajský súd... nevykonával dôkazy potrebné pre vydanie rozhodnutia v predmetnej veci...

- súdy nesprávne interpretovali právne normy, ktoré aplikovali...“ (najmä označených ustanovení § 45 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, ustanovení § 53 a § 54 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, pozn.)

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„I. Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... bolo právoplatným rozhodnutím Krajského súdu... zo dňa 05. 11. 2012 a konaním vedeným pod sp. zn. 16 CoE/120/2012, a rozhodnutím Okresného súdu... zo dňa 15. 02. 2012 a konaním vedeným pod sp. zn. 38 Er/3654/2011 porušené.

II. Uznesenie Krajského súdu... zo dňa 05. 11. 2012, č. k.: 16 CoE/120/2012-55 a uznesenie Okresného súdu Košice II zo dňa 15. 02. 2012, č. k.: 38 Er/3654/2011-23 zrušuje a vec im vracia na ďalšie konanie.“

5. Ako dôkazný materiál sťažovateľka (okrem iných písomností) predložila návrh súdneho exekútora zo 14. decembra 2011 na vykonanie exekúcie, uznesenie okresného súdu č. k. 38 Er/3654/2011-23 z 15. februára 2012, odvolanie sťažovateľky z 8. marca 2012 a uznesenie krajského súdu sp. zn. 16 CoE/120/2012 z 5. novembra 2012.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa

namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

10. V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.A

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu

11. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľky je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

12. O ochrane práv sťažovateľky, ktorých porušenie namietala vo vzťahu k postupu okresného súdu, mal právomoc rozhodovať v odvolacom konaní krajský súd. Vzhľadom na uvedenú zásadu subsidiarity preto nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Er/3654/2011.

13. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie jej základného a iného práva postupom okresného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.B

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu

14. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie svojho práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

15. Ústavný súd už uviedol, že „Predpokladom uplatnenia práva na spravodlivý proces, ktoré sa zaručuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je nezávislosť a nestrannosť súdu. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru.“ (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

16. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

17. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak

z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

18. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľky uznesením č. k. 16 CoE/120/2012-55 z 5. novembra 2012 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy, resp. dohovoru.

19. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z v konaní zistených skutkových záverov a na tom základe vyvedených právnych záverov. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd po oboznámení podstaty skutkových a právnych záverov okresného súdu a odvolacej argumentácie sťažovateľky svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Odvolací súd prejednal odvolanie oprávneného v rozsahu vyplývajúcom z § 212 ods. 1, 3 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., pretože nejde o vec podľa § 214 ods. 1 O. s. p., na prejednanie ktorej je potrebné nariadiť odvolacie pojednávanie, odvolanie smeruje proti uzneseniu a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Odvolací súd sa podľa § 219 ods. 2 O. s. p. stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, na doplnenie jeho odôvodnenia a k odvolaniu oprávneného uvádza nasledovné:

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka platného v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 2 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o spotrebiteľských úveroch) spotrebiteľským úverom sa rozumie dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo inej právnej formy.

Podľa § 3 ods. 1, 2 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Odvolaací súd z obsahu spisu zistil, že exekučné konanie proti povinnému sa začalo dňa 19. 12. 2011 na základe exekučného titulu, ktorým je rozsudok StredoEurópskeho Arbitrážneho Súdu, stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri spoločnosti A., s. r. o., sp. zn. 6 Rk 01/2010-05 zo dňa 11. 08. 2010 s právoplatnosťou dňa 28. 10. 2010 a vykonateľnosťou dňa 03. 11. 2010, ktorým bola povinnému uložená povinnosť zaplatiť oprávnenému sumu 3.250,38 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 3.250,38 eur odo dňa 26. 10. 2009 až do zaplatenia, trovy rozhodcovského konania vo výške 202,12 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 305,54 eur, všetko do troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodcovského rozsudku.

Z predloženej zmluvy o spotrebnom úvere č. UZF/07/94380 zo dňa 09. 10. 2007 vyplýva, že povinnému bol poskytnutý úver vo výške 120.206,- Sk, ktorý sa povinný zaviazal vrátiť oprávnenému v mesačných splátkach po 6.248,- Sk. Ročná percentuálna miera nákladov bola určená 40,40 %.

V dôsledku platobnej nedisciplinovanosti zo strany povinného došlo dňa 06. 03. 2009 medzi oprávneným a povinným k uzavretiu dohody o splácaní dlhu v splátkach. Podľa čl. I tejto dohody je jej predmetom záväzkov dlžníka (povinného) vzniknutý zo zmluvy o spotrebnom úvere č. UZF/07/94380 uzatvorenej medzi veriteľom a dlžníkom dňa 15. 10. 2007 (pozn. odvolacieho súdu - správne má byť dňa 09. 10. 2007). Táto dohoda je zároveň uznaním dlhu čo do výšky a dôvodu. V zmysle čl. V bod 1. tejto dohody sa zmluvné strany dohodli, že všetky spory vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo súvisiacich s touto zmluvou, vrátane všetkých vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o platnosť, výklad, zánik tejto zmluvy alebo tejto rozhodcovskej doložky, predložia na rozhodnutie výlučne stálemu rozhodcovskému súdu Stredoeurópsky arbitrážny súd so sídlom v B. podľa ustanovení jeho Rokovacieho poriadku a Štatútu. Rozhodcovské konanie bude vedené v slovenskom jazyku. Zmluvné strany sa zaväzujú podrobiť sa rozhodnutiu, jeho rozhodnutie bude pre strany konečné, záväzné a vykonateľné a bude vydané v slovenskom jazyku. Podľa čl. V, bodu 2. dohody si zmluvné strany okrem iného dohodli, že vylučujú podanie žaloby podľa § 40 ods. 1 písm. h) zákona o rozhodcovskom konaní (dôvody na obnovu konania).

Odvolací súd poznamenáva, že uznaním dlhu nevzniká nový právny vzťah, len sa modifikuje už existujúci. Námieta oprávneného, podľa ktorej došlo v zmysle čl. II predmetnej dohody k novácii záväzku a k zániku starého záväzku, je preto nedôvodná.

V danom prípade právny vzťah vznikol na základe zmluvy o úvere, z obsahu ktorej vyplýva, že povinný uzavrel zmluvu o úvere ako fyzická osoba - nepodnikateľ. Z tohto dôvodu súd prvého stupňa správne na posúdenie právneho vzťahu aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa spotrebiteľských zmlúv.

K odvolacej námietake oprávneného, že exekučný súd nie je pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie oprávnený posudzovať vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, odvolací súd uvádza, že síce exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom, je však zo zákona oprávnený a povinný preskúmať rozhodcovský rozsudok z hľadísk, ktoré sú vymedzené v § 45 zákona o rozhodcovskom konaní. Toto zákonné ustanovenie umožňuje exekučnému súdu preskúmať aj materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku. Ak exekučný súd zistí naplnenie niektorého z dôvodov uvedených v § 45 zákona

o rozhodcovskom konaní, je ex offo povinný exekučné konanie zastaviť bez ohľadu na to, v akom štádiu sa exekučné konanie nachádza.

Odvolací súd poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 13. 10. 2011 sp. zn. 3 Cdo 146/2011, podľa ktorého ak oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd.

Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný.

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, podľa ktorého dojednaná rozhodcovská doložka predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4, 5 Občianskeho zákonníka (v znení platnom v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy). Ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka len demonštratívnym výpočtom uvádza, ktoré podmienky sú neprijateľné. Odvolací súd uvádza, že ide len o príkladný výpočet neprijateľných podmienok, preto súd môže označiť za neprijateľnú podmienku aj inú zmluvnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je preto aj tá, ktorá núti spotrebiteľa, aby sa všetky spory vzniknuté v budúcnosti z predmetnej zmluvy riešili v rozhodcovskom konaní pred konkrétne určeným rozhodcovským orgánom. Správnosť tohto názoru potvrdil aj zákonodarca, ktorý túto podmienku zaradil do novelizovaného znenia § 53 ods. 4 pod písm. r) Občianskeho zákonníka účinného od 01. 01. 2008 novelou uskutočnenou zákonom č. 568/2007 Z. z. K uzatvoreniu dohody o splácaní dlhu v splátkach medzi oprávneným a povinným došlo dňa 06. 03. 2009, teda už za účinnosti tejto novely.

Odvolací súd nepopiera, že rozhodovanie sporov v rozhodcovskom konaní je alternatívnou možnosťou k súdnemu konaniu, avšak ak je spotrebiteľ nútený podrobiť sa v zmysle rozhodcovskej doložky rozhodnutiu vopred veriteľom určeného rozhodcovského súdu, nemožno hovoriť o individuálne dojednanej podmienke spotrebiteľskej zmluvy. Jedná sa o neprimeranú zmluvnú podmienku a súd je oprávnený vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, aby sa uistil, že spotrebiteľ nebude takouto doložkou viazaný.

Súd prvého stupňa správne uviedol, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka (v znení platnom v čase uzavretia zmluvy) neplatná. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 55/2011 zo dňa 24. 02. 2011, v ktorom Ústavný súd konštatoval, že „ak je zmluvná podmienka v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví o plnenie z takto neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ak by takouto zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ (veriteľ) ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi.“

Dojednanie rozhodcovskej doložky, v zmysle ktorej je na konanie zo zmluvy o úvere oprávnený len konkrétne určený rozhodcovský súd je v rozpore s právom na súdnu ochranu zaručeným Ústavou Slovenskej republiky. Posúdenie rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky je v súlade s § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého v pochybnostiach obsahu spotrebiteľských zmlúv sa aplikuje výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, čo je v súlade so Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. V tejto časti nebolo odvolanie oprávneného opodstatnené.

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu odvolací súd podľa § 219 O. s. p. potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne.»

20. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu (v spojení s uznesením okresného súdu) konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných ustanovení zákona (a to predovšetkým Exekučného poriadku, zákona o rozhodcovskom konaní, zákona o spotrebiteľských úveroch, Občianskeho zákonníka v aktuálnom znení, aktuálnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie), ako aj obsahu relevantných dôkazov je napadnuté rozhodnutie krajského súdu aj náležite odôvodnené. Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri preskúvaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny s ústavne korešpondujúcou mierou interpretácie na vec použitých zákonných ustanovení a vylučujúci porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Na základe uvedeného ústavný súd v danej veci dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je svojvoľné. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne, zjavne neopodstatnené alebo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou.

22. V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s postupom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

23. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi postupom krajského súdu a sťažovateľkou namietaným porušením označených práv, sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2013